

ကုန်းဘောင်ခေတ် လူ့တားနှင့်ရတု

မောင်ခင်မင်(ခန့်ဖြူ)

ကုန်းဘောင်ခေတ် လူးတားနှင့်ရတု

မောင်ခင်မင်(ခန့်ဖြူ)

ကုန်းဘောင်ခေတ်မတိုင်မီကပင် ထင်ရှားသော ကဗျာတစ်မျိုး ဖြစ်သည့်လူးတားသည် ကုန်းဘောင် ခေတ်တွင် ဆက်လက်ထွန်းကားသည်။ စိန္တကျော်သူဦးဩသည် "ဘုန်းပဒေသာ ခက်ဖြာဆင့်စ ပွင့်စ လေ"ချီ ကုန်းဘောင်မင်္ဂလာလူးတားကို ရေးဖွဲ့သည်။ အလောင်းမင်းတရားကြီး ယိုးဒယားသို့ ချီတော်မူရာတွင် စိန္တ ကျော်သူ ရေးဖွဲ့ကြောင်း မြန်မာစာညွန့်ပေါင်းကျမ်း တတိယတွဲတွင် ဆိုသည်။ "မဟာသမ္မတ၊ မင်းတစ်မျှလျှင်၊ အစတည်ထောင်၊ နန်းပွဲဆောင်သည်၊ ကုန်းဘောင်ပြည်ကြီးရှင်တည့်လေ၊ အာဟိန္ဒကျီးပွင့်နီးနီး"ဟူ၍ အ လောင်းမင်းတရားကြီး အာဟိန္ဒကျီးမင်းဘဝတွင် ဗျာဒိတ်ခံရပုံကို ဖော်ညွှန်းရေးဖွဲ့သည်။

ဆင်ဖြူရှင်မင်းလက်ထက် ပျံချီရွှေတောင်ရေးဖွဲ့သော "ဘုန်းပဒေသာ ဝေဆာ၏လေ"ချီရတနာရွှေ ဖောင်တော်ဘွဲ့ လူးတားတွင် ဆင်ဖြူရှင်၏ဘုန်းတော်ကိုဖွဲ့သည်။ အမည်မသိစာဆိုရေးဖွဲ့သော လူးတားလည်း တွေ့ရသည်။ ဆင်ဖြူရှင် သိဂုံထွေရသို့စုန်ပြီးအပြန်တွင် ရတနာရွှေဖောင်တော်ဆွဲကြရာ ဖွဲ့ဆိုသည့်ရွှေဖောင်ဘွဲ့ လူးတားဟုလည်း တွေ့ရသည်။

ညောင်ရမ်းခေတ်တွင် ဆီသည်ရွာစား ဦးအောင်ကြီးက အင်းဝမြို့ဘွဲ့ ဆယ်နှစ်ရာသီဘွဲ့လူးတားကို ရေးဖွဲ့သကဲ့သို့ ကုန်းဘောင်ခေတ်တွင်လည်း ဦးယာက အမရပူရမြို့ဘွဲ့ ဆယ်နှစ်ရာသီဘွဲ့လူးတားကို ရေးဖွဲ့ သည်။ ဦးယာ၏လူးတားကို အင်းဝမြို့ဘွဲ့လူးတားဟူ၍ အမှတ်မှားကြကြောင်း၊ သို့ရာတွင် ၁၁၄၄ ခုတွင် ရေး ဖွဲ့ပြီးစီးကြောင်း တွေ့ရခြင်း၊ အမရပူရမြို့အဖွဲ့များပါဝင်ခြင်းတို့ကြောင့် အမရပူရမြို့ဘွဲ့လူးတားဖြစ်သည်ဟု သိနိုင်ကြောင်း ဆရာမောင်သုတက စိစစ်ပြထားသည်။ "ပျော်မြူးရာသီ၊ ဖူးစီပုရစ်၊ ရွက်သစ်ဖျန်းစ၊ လန်းလှ လေ"အစချီ မိဿရာသီ တန်ခူးလဘွဲ့ လူးတားဖြင့် အစချီ၍ တပေါင်းလအထိ တစ်ရာသီလျှင် တစ်ပိုဒ်ဖွဲ့ထား ပါသည်။

သက္ကရာဇ် ၁၁၇၀၊ တော်သလင်းလဆန်း ၇ ရက်နေ့ မင်းနဝဒေးဆက်၊ ဓားကရေး ၃၇ ချင်းလူးတား" ဟူ၍ မြန်မာစာညွန့်ပေါင်းကျမ်း တတိယတွဲတွင် ဖော်ပြချက်အရ ထိုလူးတားကို ဘိုးတော်ဘုရားလက်ထက် ရေးဖွဲ့ကြောင်း သိရသည်။ "ရွှေဘုန်းတော်"ဟုအပိုဒ်တိုင်း အစချီသော လူးတားဆယ်ပိုဒ် တွေ့ရသည်။ "ကျက် သရေသစ်လင်း၊ ဓားရေးချင်းကို၊ မင်းမင်းတကာ၊ စဉ်လာနောင်နောင်၊ သိစိမ့်အောင်ဟု၊ စာစောင်ရွန်းရွင်၊ မော် ကွန်းတင်သည်၊ အောင်မင်္ဂလာဦးတည့်လေ၊ သုံးဆယ့်ခုနစ်ရေး ပျံပျံမွေး"ဟူ၍ ရေးဖွဲ့သည့်ရည်ရွယ်ချက်ကို ဖော်ပြပြီး "စင်ရော်သုတ်၊ ပါးကပ်၊ ပန်းကုံးပြတ်၊ ဆက်ရက်ခုန်၊ မီးတိုင်ပြ၊ ပိုးချည်လွှား၊ ဘယက်လည် လျှောက်၊ ဒေါင်းမြီးက၊ ကျားမြီးဆွဲ၊ လက်ကောက်ဝတ်"စသည့်ဓားရေးများကို ဖော်ပြထားသည်။

မင်းတိုင်ပင်အမတ် မဟာဓမ္မသင်္ကြံ ရေးဖွဲ့သော အဲမောင်းရေး ၃၇ ချင်း လူးတား ၃၇ ပုဒ်ကိုလည်း မြန်မာစာညွန့်ပေါင်းကျမ်း တတိယတွဲတွင် တွေ့ရပါသည်။ အပိုဒ်တိုင်းတွင် "မင်္ဂလာ"ဖြင့် ချီ၍ "မင်္ဂလာဇေ ယျာမဏ္ဍိုင်"၊ "မင်္ဂလာ၊ ရှစ်ကြာရွက်ဆိုင်"စသည်ဖြင့် ဖွဲ့သည်။ "သက်တင်ရေသောက်ဟန်နှင့် ပယ်ဝန်းမြင်းစီး ပုံ"၊ ခြင်္သေ့တန်းဆွဲဟန်နှင့် ပယ်စိတ်မြင်းစီးပုံ"၊ သိကြားတန်ဆောင်တိုင်ဟန်နှင့်စန္ဒရယုတ် မြင်းစီးပုံ၊ ဗြဟ္မာ လက်လှမ်းဟန်နှင့်လေးကျွန်းမှန်ကူမြင်းစီးပုံ စသည်ဖြင့် အဲမောင်းလှရေးပြဟန်နှင့်မြင်းစီးဟန်များကို ယှဉ် တွဲရေးဖွဲ့ထားသည်။ မြန်မာမှုမှတ်တမ်းတင်ကဗျာများအဖြစ် တန်ဖိုးကြီးမားပါသည်။

ရွှေကျောင်းဦးပုဆိုး အလောင်းစည်သူလူးတား၊ တောကစားထွက်တော်မူရာ တွင်းသင်းမင်းကြီးဆက် သော လူးတား၊ တွင်းသင်းမင်းကြီး ဆက်သော တက်ရေး ၃၇ ချင်းလူးတား၊ ဓားရေး ၃၇ ချင်းလူးတားဟူ၍ ကဗျာဗန္ဓုသာရကျမ်းတွင် တွေ့ရပါသည်။ မြဝတီဝန်ကြီးဦးစဆို အီနောင်လူးတားဟူ၍လည်း တွေ့ရသည်။

မင်းတုန်းမင်းလက်ထက် ၁၂၂၁ ခု၊ နတ်တော်လပြည့်ကျော် ၁၁ ရက်နေ့၊ ရွှေယင်းမာရွာစားစာဆို တော် မင်းလှရွှေတောင်ဆက် မင်္ဂလာလူးတား၊ ကင်းဝန်မင်းကြီးနှင့်ဝက်မစွတ်ဝန်ထောက်မင်းတို့ အသီးသီး ရေးဖွဲ့သော မြပုခက်တင် မင်္ဂလာလူးတားများကိုလည်း မြန်မာစာညွန့်ပေါင်းကျမ်း စတုတ္ထတွဲနှင့်ကဗျာဗန္ဓာသာ ရကျမ်းတွင် ကောက်နုတ်ဖော်ပြထားပါသည်။

ဆင်ဖြူရှင် ဖောင်တော်ဘွဲ့လူးတား၊ ဝေသာလီလူးတား၊ အောင်မှိုမင်္ဂလာလူးတားတို့ကိုမူ "စာဆိုသူအ မည်မသိ" ဟူ၍ ပိဋကတ်သမိုင်းစာတမ်းတွင် ပြပါသည်။ ကဗျာဗန္ဓာသာရကျမ်းတွင် ဝဋ်တော်ခင်းလူးတား၊ ရာဇ ဝင်လူးတားအမည်များ ဖော်ပြထားပါသည်။

လူးတားကဗျာသည် ကုန်းဘောင်ခေတ်အစမှ အဆုံးအထိ အစဉ်တစိုက် ပေါ်ထွန်းခဲ့သော ကဗျာဖြစ် ကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ ရာသီဘွဲ့ ဘုန်းတော်ဘွဲ့ ဇာတိမာန်ဘွဲ့များကို အရေးအဖွဲ့များသော ကဗျာမျိုးဖြစ် သည်။ ဓားရေး၊ အဲမောင်းရေး၊ တက်ရေး စသည့်မြန်မာမှုများကို လူးတားဖြင့် မှတ်တမ်းတင်သည်ကိုလည်း တွေ့ရပါသည်။

အင်းဝခေတ်တွင် စတင်ပေါ်ပေါက်၍ တောင်ငူခေတ်တွင် ထွန်းကားသော ရတုကဗျာများသည် ကုန်း ဘောင်ခေတ်တွင် ဆက်လက်ထွန်းကားသည်။ တစ်ပိုဒ်သာပါသော ဧကပိုဒ်ရတု၊ နှစ်ပိုဒ်ပါသော အဖြည့်ခံရတု၊ သုံးပိုဒ်ပါသော ပိုဒ်စုံရတု ဟူ၍ ကွဲပြားသော်လည်း ပိုဒ်စုံရတုကို အများဆုံးရေးဖွဲ့ကြသည်။ ဘုရားတိုင်၊ စစ်ချီ၊ ကျေးစေ၊ ဘုန်းတော်ဘွဲ့၊ နန်းတော်ဘွဲ့၊ ရာသီဘွဲ့၊ ကန်တော်ဘွဲ့၊ ဆင်တော်ဘွဲ့၊ နားထွင်းလျှောက်ထုံးဘွဲ့၊ မယ် ဘွဲ့၊ မောင်ဘွဲ့၊ လက်ထပ်မင်္ဂလာဘွဲ့ စသည်ဖြင့် အကြောင်းအရာအမျိုးမျိုး ရေးဖွဲ့သည်။ စိန္တကျော်သူဦးဩ၊ လက်ဝဲနော်ရထာ၊ လက်ဝဲသုန္ဒရ၊ တွင်းသင်းမင်းကြီး၊ ဦးတိုး၊ ဦးယာ၊ ဝက်မစွတ်နဝဒေး၊ မိဖုရားကြီးရှင်မင်း အစရှိသည့်ရတုစာဆိုများ ထင်ရှားသည်။ စိန္တကျော်သူဦးဩ၏ရတုများတွင် "ချစ်၍ခေါ်သည်"ချီမယ်ဘွဲ့အခံ ရတုနှင့် "ချစ်၍ခေါ်ရာ"ချီ မောင်ဘွဲ့အလိုက်ရတုတို့၌ ရွှေဘိုမြို့ မဟာနန္ဒာကန်တော်ကို သရုပ်ဖော်ရေးဖွဲ့ထား သည်။ မောင်က မယ့်ကို "ချစ်၍ခေါ်သည်၊ လိုက်တော်မူခဲ့၊ မပျောင်းနွဲ့နှင့်"ဟူ၍ မဟာနန္ဒာကန်တော်ကြီး လိုက် ကြည့်ရန် ဖိတ်ခေါ်ဟန်၊ ထိုအခါ မယ်က မောင့်ကို "ချစ်၍ ခေါ်ရာ လိုက်ချင်ပါသည်။ နော်ဇာရွှေကုံး တစ်ခိုင်ရုံး ကို လုံးလုံးမယ်ထွေး၊ မပိုင်သေးခဲ့"ဟူ၍ မဟာနန္ဒာကန်တော်ကြီးကို လိုက်ကြည့်ချင်သော်လည်း မိဘခွင့်မပြု ၍ မလိုက်နိုင်သေးကြောင်း ပြန်ပြောဟန် ရေးဖွဲ့ထားသည်။ မဟာနန္ဒာကန်တော်တွင် ခင်းကျင်းသော အ လောင်းမင်းတရားကြီး၏ရေပွဲသဘင်ကိုလည်း ခမ်းနားစွာ ဖွဲ့သည်။ "ဓနုဖြူတွင်"ချီရတုတွင် အလောင်းမင်း တရားကြီး၏လှေတပ်တော်ကြီး ဟံသာဝတီသို့ ရေကြောင်းချီရာတွင် ဓနုဖြူအရောက်၌ အခက်အခဲအမျိုးမျိုး ကြုံရပုံ၊ အားမာန်အပြည့်ဖြင့် ကြံကြံခံကြပုံတို့ကို သရုပ်ဖော်ထားသည်။

စာဆိုလက်ဝဲသုန္ဒရသည် ဆင်ဖြူရှင်မင်းလက်ထက် မင်းပြစ်မင်းဒဏ်ဖြင့် မဲဇာသို့ အပို့ခံရရာ မဲဇာမှ နေပြည်တော်သို့ ရော်ရမ်းတမ်းတသည့် "မဲဇာတောင်ခြေ"ချီရတုနှင့် "ဝေရွှန်းစန္ဒာ"ချီရတုတို့ကို ရသမြောက်စွာ ရေးဖွဲ့သည်။ ရတနာသိင်္ဃီနေပြည်တော်ရှိ စေတီတော်များကို ဖူးမြော်ချင်သော်လည်း စိတ်ထဲမှသာ အာရုံပြု၍ "သည်တွင် ရွှေမြို့၊ သည်သို့စေတီ၊ သည်ဆီရွှေနန်း"ဟုမျှော်မှန်းရပုံ၊ မဲဇာတွင် သံဝါဖြောက်ဖြောက်၊ ဆီးနှင်း ပေါက်လည်း၊ မိုးလောက်ပြင်းထန်၊ သွန်းချပြန်"သည့်အတွက် အချမ်းဒဏ်ခံရရှာသဖြင့် တည့်မွန်းချိန်နေ၊ ပေါက်လွယ်စေ"ဟု မြည်တမ်းရပုံ၊ ဇနီးသားသမီးများနှင့် "ပင်လယ်ခြားရာ ခရီးကွာသို့"ဝေးကွာနေရသည့်အ တွက် လွမ်းဆွတ်ရပုံတို့ကို ဖွဲ့ထားပါသည်။ စာဆို၏ခံစားမှုကို သနားဖွယ်၊ ကြေကွဲဖွယ် ထင်ဟပ်ဖော်ပြနေပါ သည်။

ဦးတိုးသည် စစ်ချီရတု၊ ကျေးစေရတု၊ ဘုရားတိုင်ရတု စသည့်ရတုများ ရေးဖွဲ့သည်။ သဘာဝပတ် ဝန်းကျင်ကို ရေးဖွဲ့ရာတွင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ဖွဲ့ရာတွင် နွေလည်း မရောက်သေး၊ ဆောင်းလည်း မကုန် သေးသောအချိန်ကို ဖွဲ့ရာ၌ "မနွေမဆောင်း"ဟုထွင်သုံးပုံမျိုးကို နှစ်သက်ဖွယ် တွေ့ရသည်။

စဉ်ကူးမင်း၏မိဖုရားကြီး ရှင်မင်းသည်လည်း ထင်ရှားသော ရတုစာဆိုတစ်ဦး ဖြစ်သည်။ "အနွန်း မမြင်"ချီ ရတုနှင့် "ယုက်ကွန်ဝင်းဝါ"ချီရတုတို့သည် ဘုရားတိုင် မောင်ဘွဲ့အဖြည့်ခံရတုများ ဖြစ်သည်။ မောင် ၏မတည်ကြည်မှုကြောင့် သောကပွားနေရပုံကို ဘုရားရှင်အား တိုင်တည်လျှောက်ထားဟန် ရေးဖွဲ့သည်။ "ဖြန့်ကာဖြိုးစည်"ချီ ဘုရားတိုင်ရတုတွင်မူ "သံသာစက်၌ ကူးခတ်ရေယဉ်၊ သံယောဇဉ်ကို မဂ်ပညာဓား၊ ဖြတ် နိုင်ညားအောင်၊ တရားရေးယူ၊ ကယ်တော်မူလော"ဟူ၍ သံယောဇဉ်ကို မဂ်ပညာဖြင့် ဖြတ်နိုင်စေကြောင်း ပြည့် ဝစွာ ဆုတောင်းသည်။ "အံ့မူးဖွယ်သာ"ချီ ရွှေမြင်တင်ဘုရားတိုင်ရတုတွင် သစ်ပင်ပန်းမန် ကျေးငှက်ဟူသော သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်၏အလှကို သရုပ်ဖော်ရေးဖွဲ့ထားပါသည်။

ဦးယာ၏အဖြည့်ခံရတုများသည် တစ်မူထူးခြားသည်။ သစ္စမတည် ဖောက်ပြန်ပြောင်းလဲနေသော မောင့်ကြောင့် ရတက်မအေးနိုင်ရှာသော မယ်ကလေးကို ကိုယ်စားပြု၍ ရေးဖွဲ့ရာတွင် မယ်က ထင်ရှားသော ဘုရားများနှင့်ရဟန္တာ၊ သိကြား၊ နတ်တို့ကို တိုင်တည်လျှောက်ထားဟန် ရေးဖွဲ့ထားသည်။ ထူးခြားသည်မှာ တိုင်တည်ခံပုဂ္ဂိုလ်များ၊ လရာသီ၊ မြို့တော်၊ ကပ်လှူသည့်ပန်း စသည်တို့ကို ပဟေဠိအဖြစ် ကွယ်ဝှက်ရေးဖွဲ့ ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ "သူဒဿနပဗ္ဗက"ဟူ၍ အမည်ရနစ်လုံးပါသော တောင်ထိပ်၌ သိကြားမင်း၊ နဂါးမင်း၊ ဘီလူးမင်းလေးပါး၊ ပေါင်းမင်းခြောက်ပါးတို့တည်သော ပြည်ဆံတော်ရှင်စေတီကို ဖွဲ့ရာတွင် ဘုရားသမိုင်းနှင့် အညီ "သတ္တနာမံ၊ ကမ္မည်းခံသည်၊ တောင်ယံမြင့်မား၊ မင်းခြောက်ပါးတို့ ရှေးဖျားစတည်၊ ငါးမာန်နည်ကို"ဟူ ၍ ပဟေဠိဝှက်ပုံမျိုးဖြစ်သည်။ ပေါက်ပေါက်ပန်းကို ဖွဲ့ရာတွင် နွေလည်းမပြောင်း၊ ဆောင်းလည်းမပျိုး မိုး လည်း မကူ၊ ဆွဆွဖြူသည်၊ သုံးဆူပင်မြင့်၊ ပေါ်တွင်ပွင့်သည်၊ ငါးဆင့်ပန်းခိုင်"ဟူ၍ ဖိုခနောက်သုံးလုံးပေါ် တွင် ပွင့်လာသော ကြာသပတေးနံဆင့်ထားသည့်ပန်းဟူ၍ ဖွဲ့ပုံမျိုးဖြစ်သည်။ "ချစ်မိသည့်ဝန်၊ မယ်သာလွန် ရှင့်"ဟူသော ထိမိသည့်အဖွဲ့ကလေးများလည်း ပါဝင်သည်။ စဉ်ကူးမင်း၏မိဖုရားကြီးက မောင်တော်အချစ် ပေါ့သည့်အတွက် တိုင်တည်လျှောက်ထားဟန် ဦးယာက ရေးဖွဲ့သော ရတုများဖြစ်ကြောင်း အဆိုရှိပါသည်။

အထက်အညာဒေသရှိ မိခင်က အောက်ပြည်အောက်ရွာသို့သွားသောသားကို လွမ်းဆွတ်ဟန် ဖွဲ့သော ကျည်းကန်ရှင်ကြီး၏ "တပျောင်းပျောင်းလျှင်"ချီရတုတွင် သားကို တွေ့မြင်ချင်၍ ငှက်လိုပျံသွားချင်သော် လည်း မတတ်နိုင်ပုံ စသည်ဖြင့် လွမ်းသံနှောပြီး "ဖြူယောင်နှင့်မဲ၊ ဟုတ်ယောင်လွဲသား၊ ဝမ်းထဲလိမ်လစ်၊ လူ့ သနစ်ကို၊ စင်စစ်သေချာ သိခဲစွာ"ဟု ပညာရှိတို့ မိန့်ဆိုသည့်စကားကို သားမောင်ဉာဏ်နှင့်ယှဉ်၍ မှတ်သားရန် ဆုံးမထားပုံကို တွေ့ရပါသည်။

ပြင်စည်မင်းသား တောင်းပန်၍ ဦးပုညရေးဖွဲ့သော "မွန်းနေသူရိန်"ချီ မန္တလေးမြို့ဘွဲ့ မင်္ဂလာရတုပိုဒ် စုံ၊ မင်းတုန်းမင်းလက်ထက် နာခံတော်ပြောကြီးမှူးမင်းရေးဖွဲ့သော "တေဇရန်ရောင်"ချီ ပဉ္စမသင်္ဂါယနာတင် ပိုဒ်စုံရတု၊ တံဆိပ်စာရေးမောင်ဟု ရေးဖွဲ့သော "နေဝန်းစက်ခြည်"ချီ ဘုန်းတော်ဘွဲ့ရတုပိုဒ်စုံ၊ လှိုင်ထိပ်ခေါင် တင်၏ဝိဇယကာရီပြဇာတ်မှ "အောင်ပန်းမင်္ဂလာ"ချီ နားထွင်းမင်္ဂလာရတုပိုဒ်စုံနှင့် "ဘုန်းမိုးမင်္ဂလာ"ချီ နား ထွင်းမင်္ဂလာရတုပိုဒ်စုံ စသည်တို့ကို မြန်မာစာညွန့်ပေါင်းကျမ်း စတုတ္ထတွဲတွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

ဤသို့ဖြင့် ကုန်းဘောင်ခေတ်တစ်လျှောက်တွင် ရတုကဗျာများ အစဉ်တစိုက် ပေါ်ပေါက်သည်ကို တွေ့ ရပါသည်။

-စာကိုး-

၁။ ခင်အေး၊ ဦး(တည်းဖြတ်)။ ၁၉၉၃။ မြန်မာစာညွန့်ပေါင်းကျမ်း၊ စ၊ ရန်ကုန်၊ မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ်ရှင်သန်ထက် မြက်ရေးစာစဉ်။

၂။ ချမ်းမြ၊ ဦး(ရွေးချယ်စီစဉ်) ၁၉၆၁။ ကဗျာယဉ်စာယဉ် လက်ရွေးစင်။ မန္တလေး၊ မြကြေးမုံစာစဉ်။

၃။ တင်၊ ဦး၊ ပုံဝန်ထောက်။ ၁၉၆၉။ ကဗျာဗန္ဓုသာရကျမ်း၊ ရန်ကုန်၊ လယ်တီမဏ္ဍိုင်။

၄။ ဖိုးလတ်၊ ဦး(စုဆောင်းစီစဉ်) ၁၉၅၄၊ သီချင်းပဒေသာ၊ ဒု။ ရန်ကုန်၊ ပညာနန္ဒ။

၅။ မြမြသန်း၊ ဒေါ်(တည်းဖြတ်) ၁၉၈၆ ။ ကုန်းဘောင်ခေတ် ရတုကဗျာစု၊ ပထမတွဲ။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် မြန်မာစာညွန့်ပေါင်းကျမ်း၊ ဒု။ ရန်ကုန်၊ မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ် ရှင်သန်ထက်မြက်ရေးစာစဉ်။

၆။ သုတ၊ မောင်။ ၂၀၀၂။ စာဆိုတော်များအတ္ထုပ္ပတ္တိ။ ပဉ္စမအကြိမ်၊ ရန်ကုန်၊ ရာပြည့်။

၇။ အေးမောင်၊ ဦး(ရွေးချယ်စီစဉ်)။ ၁၉၆၀ ။ အနုစာပေကောက်နုတ်ချက်။ ရန်ကုန်၊ မြန်မာနိုင်ငံဘာသာပြန်စာပေအသင်း။

မှတ်ချက်။ ။ ၂၀၁၂ ခုနှစ်၊ မတ်လ၊ အမှတ် ၃၂၄ ထုတ် ကလျာမဂ္ဂဇင်း စာမျက်နှာ(၁၂၇ မှ ၁၂၉)ထိ၌ လာရီသောဆောင်းပါးကို ပြန်လည်၍ စာစီရိုက်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။